

מסורת הש"ס

א) פסח'י לו: לח. מ"ש פ"ג מ"י נבי"ח עג: וזכים מעג].
ב) כ"מ שס מכות כ. נשיין מוס'. כ"מ עג: ד"ה לא פלוג]: ג) לעיל ע"א.
ד) מ"ק ג]. ה) נ"ל חרם היה וכל אשר בה לה].
ו) [מוספי' פ"ד].
ז) [מוספתא שם]. ח) נבע"י [למח]. ט) [נעל קב:]. י) [אל אחאב]. יא) נ"ל יהיה השנים האלה טל וכו'].
לב) חולין ה. ט) תענית ב. ט) נ"ל משנה].
טז) נבשחטת חולין לא נמלא חמם כד"מ עג: ד"ה והא אמר רבא כחב שדי' על כוון וזיין תבס' מכות].
ע) [דהאי לאו רש"ע].
פ) נ"ל לא.
ס) ינע' רש"י שבת לג. ד"ה לא ישמת].
ק) בעי': כל האצות,
ר) [נמטת רש"י]. ט) נ"ל אחר ד"ה דמכנ].

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה אכל מחיות וכו' ולענין עיר הנדחת מצי שלא יהא נשפיה. מלת בשפיה נמחק וי"צ בנניה:

מוסף רש"י

הלכות בכסף מעשר שני. בירושלים. כדמכז ומתנה הכסף בכל אשר תחיה נפש וגו' (פסחים דח.). פירה. דלמלא מוספי' פדיוני (טו.). יקבר. כל לקוח בכסף מעשר שני שנטמא, מוס דקלישא קדושה' ולא אלס מתמספ פדיוני (טו.). מחיצה לאכול לקלוט דאורייתא דרבנן. מחיה שחמרה בתורה לא הוצרכה אלא לאכול בתוכה, ושחמרו כנשמת מחיות קולטות אותם מפלות עוד אם יאל, דרנן היא (י"ב ג:) דמשקלוהו מחיות שזכ אינו נפסה (פסחים דז.). ואפילו מזוזה אחת. וכל שכן אחד מן החומשין או ספר מכל הניבויש שאזכרת השם כמותו שם, ולא קרינא ציה את כל שללה ושפרת (דעיר ש.). לא נמסרו לשליח. היינו שלא נמסרו לשנים אחד צימד (תענית ב.). אחא איהו ואליהו כו'. הנלוו אליהו ואחאב לנחם את חילאב בלגלו, אמר אחאב לאליהו אפשר שקללת התלמוד נתקיימה וקללת משה רבינו לא נתקיימה, שנאמר וסרתם כו' וכו' כל ישראל עוידים ע"ז ואין גשמים נעדרים, מיד ויאמר אליהו כו' (מ"א י"א).

חרון עולך מסכת

סנהדרין

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

וּלִיפְרָקִיהּ. כלוּלִיהּ. ומשני כר"י דאמר לא אליס למתפס פדיונו צההיא וּמנה גופא במס' מעשר שני (פ"ג מ"י) והיינו נמי מעשר שני דקאמר יגזו צקצורה: **אלא לעולם**. במעשר שני דעיר הנדחת טעור ואסקוה לגוה דקאמר לישתרי בצרכילה דהא קלטוהו ממחיות אחר שנכנס לחומת ירושלים: **דאמר רבא**. ס' בשחיטת חולין פ' צהמה המקשה (דף סח:): **מחיות לאכול דאורייתא**. מן המורה מצוה לאכול לפנים מן החומה: **אכל מחיות לקלוט**. שהיו מחיות קולטות צין לענין פדייה צין לכל ענין מדרבנן הוא וכי גזור רבנן דתיהי קליעת מחיות למעשר דשז אינו יכול לפדותו א| ולענין עיר הנדחת נמי שלא יהא בערפיה היכא דליתנהו מחיות: **דכסיז ואצדפס**. את שמש מן המקום ההוא וגו' וסמך ליה לא מעשון כן לה' אלהים וצמזמה הואיל וכתיב צה אזכרות אי אפשר לשפרה משום קרא דלא מעשון כן ואנן צעינן שללה וליכא דהאי' של צמים הוא: **כלל בעשה ופרט בלא מעשה**. כגון והיתה תל עולם (דברים יג) כלל דאפילו גנות ופרדסים לא מעשה אלא תהיה תל עולם שהוא עשה לא תצנה עוד (שם) צנין צמים והוא לא מעשה אין דנין אותו בכלל ופרט לומר אין בכלל אלא מה שבפרט דלא מעשה פירוש הוא כלומר והיתה תל עולם לצנין קאמר אצל לגנות ופרדסים שרי אלא תרי מיילי קאמר קרא דלא אמרינן פירוש קמפרס אלא מיילי מיילי קאמר והיתה תל עולם לגנות ופרדסים לא תצנה תל תצנה עוד כל צניינן צבעולם ואפילו לגנות ופרדסים לא תצנה עוד ודרשינן ליה לדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יא אלא ללמד על הכלל כולו יא ולומר צנין בכלל היה ולמה יא להקיש לך מה צנין מיוחד שהוא יסזב צני אדם אף כל צנין כגון גנות ופרדסים ס' (לישא אחרינא) ור' יוסי הגלילי סבר אין דנין כר' אצין ודריש הכי והיתה תל עולם מכל מיילי שלא יעשה צה שזס דצר ולא תצנה עוד דמשמע צנין צמים אשמועינן לאו צצנין צמים וגנות ופרדסים איסור עשה הוא דאיכא. כך שמעתי: ר"ע סבר דנין דלא כר' אצין: **דכ"ע איס לכו דר' אצין**. ואפילו ר"ע והא דקאמר דעיר הנדחת נעשית גנות ופרדסים לאו משום דצעלמא לית ליה דר' אצין דודאי מלמא קא מפרשי והיתה תל עולם צמאי צצנין צמים דלא תצנה עוד לא משמע ליה צכל צניינן דקסצר עוד לכמו שהיתה משמע כלומר לא תחזור ולא תצנה עוד משמע כגון שהיתה מתחלה לא תצנה עוד אצל נעשה גנות ופרדסים: **ומר סבר עוד לגמרי משמע**. כגון דאמר לעולם ועד ועוד לשון ועד הוא ס' שלא תצנה לעולם לשזס דצר לא לצנין צמים ולא לגנות ופרדסים לא תצנה עוד: **מחוצרין מוסרין**. דתקצון ושרפת אמרה רחמנא (דברים יג) מי שאינו מחוסר אלא קציה ושפיה יא זס שמחוסר תלישא וקציה ושפיה: **וכל אשר צה**. אפילו אילנות מחוצרין אשר צה נאסרין: **ה"ג וישבע יהושע לאמר ארור האיש וגו'**. וקרא קדריש ואולי צצכורו ייסדנה וצבעירו י"צ דלחיה וכשיעמיד דלחיה ימות צנו הקטן: **לא יריחו על שם עיר אחרת**. שלא יצנה יריחו ויסצ שמה על שם עיר אחרת ולא עיר אחרת על שם יריחו שאפי' צנה עיר אחרת וקראה יריחו אסור לצנותה שאפי' שם יריחו ימחה לעולם וכתיב צימיו צנה חיאל צית האלי את יריחו צימיו של אחאב ועל שעצר על האלה קרי ליה צית האלי: **אס יריחו**. ולא יריחו עצמו צנה אלא עיר אחרת על שם יריחו שקראה לה יריחו ולא תפרשה הא מנלן: **צאצירס צכורו יסדה**. אצירס רשע צממת אצירס הרשע לא היה לו לחיאל ללמוד שלא לצנות את יריחו: **אצירס ושגזב מאי עזזר**. דקרי להו רשעים: **אינו יודע שגזב לעירו**. מילמא צאנפי נפשיה הוא ולמדדשא. ממשמע שנאמר צאצירס צכורו אינו יודע שגזב לעירו אלא מה ת"ל שגזב לעירו שהיה קוצר והולך מאצירס ועד שגזב שהוא צעיר מכלס: **אחאב שושצינו**. איהצו של חיאל היה אחאב: **צי עמיא**. וי"א צי טעמא צית האצל שמטעימים אותו דצצירס לנחמו. וצכמה דוכתין כתיב צבראשית רצה טמיא צלא עיי"ן לשון אצל: **על כל פנס ופנס**. שורה וערוגה ומקוס גצוה הוא: **ולא שציק מיטרא מיוזל ומסגד**. שהיה הלכלוך הולך וגדל מרזב הגשמים האצין לעולם שאין מניחין לילך להשתחוות לעבודת כוכבים מתוך דרכים מלוכלכות צטיט: **מיד ויאמר אליהו חי ה' אס יהיה השנים האלה מטר וגו'**. האי קרא סמוך לקרא דחיאל צית האלי: **אקלידא דמטרא**. מפתח של מטר: **כיון דחוא**. הקצ"ה דאיכא צערא צעלמא א"ל הקצ"ה לאליהו לך צרפתה לגלגל הדצר שיחזיר לו מפתח של מטר כדקא מפרס ואולי: **שלא מפתחות לא נמסרו ציד שלית**. על אוצרו' של הקצ"ה יס מפתחות ומסרס ליד שלוחים הממונים אצל א' מפתחות יס לו צידו שלא מינה שלית עליהם מצראשית אלא צידו ה' ס ולא רצה למסורי' שלית עליהם וקאמר הקצ"ה לאליהו אותם ג' מפתחות עככתי צידי מצראשית ולא מניתי שלית עליהם אלא אותך שעשיתי ממזנה על אחת מהס ועתה תשאל מפתח שני יאמרו שנים ציד תלמיד ואחד ציד הרצ: **ס' דערקיה לגליה**. סקתם שער שלו ואצדיה למפתחיה שלא נפתח השער של מטר על ידו: **דכחז לך הריאס אל אחאב**

קיג.

וּלִיפְרָקִיהּ ^בדתנן *הלכות בכסף מעשר שנטמא יפרה כר"י דאמר יקבר אי הכי מאי איריא עיר הנדחת אפילו דעלמא נמי אלא לעולם בטעור וכגון דנפול מחיצות וכדרבא ^בדאמר רבא ^במחיצה לאכול דאורייתא ילקוט דרבנן וכי גזור רבנן כי אתנהו למחיצה כי ליתנהו למחיצה לא: כתבי הקדש יגזו: מתניתין דלא כר"א ^בדתניא ר"א אומר כל עיר שיש בה אפי' מזוזה אחת אינה נעשית עיר הנדחת שנא' ^יושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל והיכא דאיכא מזוזה לא אפשר דכתיב ²לא תעשון כן לה' אלהיכם: ר"ש אומר אמר הקב"ה וכו': לימא בדר' אבין א"ר אילעא קמיפלגי ^זדא"ר אבין א"ר אילעא כל מקום שאתה מוצא כלל בעשה ופרט בלא תעשה אין דנין אותו בכלל ופרט דמר אית ליה דרבי אבין ומר לית ליה דרבי אבין לא דכ"ע אית להו דר' אבין והכא בהא קמיפלגי מר סבר עוד לגמרי משמע ומר סבר עוד לכמה שהיתה: אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ופרדסים: ת"ר יהיו בה אילנות תלושין אסורין מחוברין מותרין של עיר אחרת בין תלושין בין מחוברין אסור מאי עיר אחרת אמר רב חסדא יריחו דכתיב ³והיתה העיר ^בחרם לה' ⁴וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני ה' אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה תניא ^ולא יריחו על שם עיר אחרת ולא עיר אחרת על שם יריחו דכתיב ⁵בנה חיאל בית האלי את יריחו באבירם בכורו יסדה ובשגזב צעירו הציב דלתיה בכורו יסדה רשע לא היה לו ללמוד בשגזב צעירו היה לו ללמוד אבירם ושגזב מאי עבוד ^ס(מאי קאמר) ה"ק באבירם בכורו היה לו ללמוד לאותו רשע בשגזב צעירו ממשמע שנאמר באבירם בכורו אינו יודע ששגזב צעירו מה ת"ל שגזב צעירו מלמד שהיה מקבר והולך מאבירם עד שגזב אחאב שושביניה הוה אתא איהו ואליהו למשאל בשלמא בי טמאי יתיב וקאמר דילמא כי מילט יהושע הכי למ לא יריחו על שם עיר אחרת ולא עיר אחרת על שם יריחו א"ל אליהו אין אמר ליה השתא לושתא דמשה לא קא מקיימא דכתיב ^וסרתם ועבדתם וגו' וכתיב וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים וגו' וההוא גברא אוקים ליה עבודת כוכבים ^זעל כל תלם ותלם ולא שביק ליה מיטרא דמיזל מיסגד ליה לושתא דיהושע תלמידיה מקיימא מיד ⁷ויאמר אליהו התשבי מתושבי גלעד ^חחי ה' אלהי ישראל אם ^ביהיה טל ומטר וגו' בעי רחמי והבו ליה אקלידא דמטרא וקם ואזל ⁸ויהי דבר ה' אליו לאמר לך מזה ופנית לך קדמה וגסתרת בנחל כרית ⁹והעורבים מביאים לו לחם ובשר בבקר וגו' ^ימהיכא אמר רב יהודה אמר רב מבי טבחי דאחאב ^{י1}ויהי מקץ ימים ויביש הנחל כי לא היה גשם בארץ כיון דחוא דאיכא צערא בעלמא כתיב ^{י1}ויהי דבר ה' אליו לאמר קום לך צרפתה וכתיב ^{י2}ויהי אחר הדברים האלה חלה בן האשה בעלת הבית בעא רחמי למיתן ליה אקלידא דתחיית המתים אמרי ליה ^{י3}שלוש מפתחות לא נמסרו לשליח של חיה ושל גשמים ושל תחיית המתים יאמרו שנים ביד תלמיד ואחת ביד הרב אייתי הא ושקיל האי דכתיב ^{י3}לך הראה אל אחאב [ואתנה] מטר דרש ההוא גלילאה קמיה דרב חסדא משל דאליהו למה הדבר דומה לגברא דטורקיה לגליה ואבדיה למפתחיה דרש ר' יוסי בצפורי אבא אליהו קפדן

כך עשה אליהו נעל לשערי מטר ולצסוף אצד המפתח של גשמים ואסנה מטר. ולא כתיב ותן מטר: אלא אליהו. חציצי וגדולי:

היה

נבט א מיי פ"ז מהל' מעשר שני הלכה א צ:

ס ב מיי שס פ"ב ה' ה סמג לאזין רסד:

כא ג מיי שס הל' ט:

כב ד מיי פ"ד מהל' ע"ז הלכה יג סמג עשן טו:

תורה אור השלם
1. וְאֵת כָּל שְׁלָלָה תִּקְבֹּץ אֶל תּוֹךְ רִחְבּוֹ וְשִׁרְפֶתָּהּ בָּאֵשׁ אֶת הָעִיר וְאֵת כָּל שְׁלָלָה כְּלִיל לִי אֶלְדָּדָךְ וְהָיְתָה תֵּל עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד: דברים יג יז
2. לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לְךָ אֱלֹהֶיכֶם: דברים יב ד
3. וְהָיְתָה הָעִיר חָרָם הִיא וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ לִי רֶק רָחֵב הַזֹּוּגָה תִּהְיֶה הִיא וְכָל אֲשֶׁר אֵתָּה בְּבֵיתָּ כִּי תִשָּׂאֲתָהּ אֵת הַמִּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלַחְנָה: יהושע יז

4. וַיִּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בַּעַת הַהִיא לֵאמֹר אֲרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר יִקְוֶה וַיִּבְנֶה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ בְּבִכְרוֹ וַיִּסְדֶּנָּה וּבִצְעִירוֹ יִצְיִב דְּלִתְהֶי: יהושע יז כו
5. בְּקִיּוֹ בָנָה חִיאל בֵּית הָאֵלִי אֶת יְרִיחָהּ בְּאַבְיָרִים בְּכֹרֹו יִסְדָּהּ וּבִשְׁגֹזָב צִעְיֶירוֹ הִצִּיב דְּלִתְהֶי כְּדַבֵּר יְיָ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיָד יְהוֹשֻׁעַ כֹּן כֻּן:

מלכים א טז לד
6. הַשְׁמֵרוּ לְכֶם כֹּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסִרְתֶּם וְעִבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם:

דברים יא טז
7. וַיֹּאמֶר אֱלִיהוֹ הַתִּשְׁבִּי מִתּוֹשְׁבֵי גִלְעָד אֵל אַחֲאָב חַי יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנֵיו אַם וְהָיָה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לִפִּי דְבָרִי:

מלכים א יז א
8. לֶךְ מִזֶּה וּפְגִיעַת לֶךְ שְׂדֵמָה וּנְסִחָתָהּ בְּנִחַל בְּרִית אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: מלכים א יז ג
9. וְהָעֲרֹבִים מִבִּיאיִם לוֹ לָחֶם וּבָשָׂר בִּבְקָר וּלְחֶם וּבָשָׂר בְּעֶרֶב וּמִן הַנֶּחֱלִל יִשְׁתֶּה: מלכים א יז ו
10. וְהָיָה מִקֵּץ יָמִים וַיִּבֹשֶׁשׁ הַנֶּחֱלִל כִּי לֹא הָיָה גֶשֶׁם בְּאַרְצָ: מלכים א יז ז
11. קוּם לֶךְ צִרְפַּתָּה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וְשִׁבְתְּ שָׁם הַנָּה צִיּוֹתֶי שָׁם אִשָּׁה אֲלַמְנָה לְכַלְכֶּלְךָ:

מלכים א יז ט
12. וְהָיָ אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֵּן הָאִשָּׁה בְּעֶלְת הַבֵּית וַיָּהִי חָלִיוֹ חָק מִדָּה עַד אֲשֶׁר לֹא נִוְרָתָה בּוֹ נִשְׁמָה:

מלכים א יז יז
13. וְהָיָ יָמִים רַבִּים וְדָבַר יְיָ הָיָה אֵל אֱלִיהוֹ בְּשָׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֶךְ הֲרָאָה אֵל אַחֲאָב וְאַתָּה מָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:

מלכים א יח א